

Nr 33.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt; given Stockholms slott den 15 januari 1932.

Kungl. Maj:t får härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt.

GUSTAF.

Felix Hamrin.

Förslag

till

Förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Till staten skall för år 1932 av fysiska personer och oskifta dödsbon, för vilka det vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för nämnda år fastställda beskattningsbara beloppet överstiger 6,000 kronor, erläggas extra inkomst- och förmögenhetsskatt.

Skatten erlägges i den kommun, där den skattskyldige taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

2 §.

Extra inkomst- och förmögenhetsskatten skall utgöra:

när det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppet icke överstiger 8,000 kronor:

en halv procent av den del av det beskattningsbara beloppet, som överstiger 6,000 kronor;

när det beskattningsbara beloppet överstiger

8 000 kr. men icke	12 000 kr.:	10 kr. för	8 000 kr. och 1	% av återstoden
12 000 » » »	20 000 » :	50 » »	12 000 » »	1.5 % » »
20 000 » » »	30 000 » :	170 » »	20 000 » »	2 % » »
30 000 » » »	40 000 » :	370 » »	30 000 » »	2.5 % » »
40 000 » » »	60 000 » :	620 » »	40 000 » »	3 % » »
60 000 » » »	100 000 » :	1 220 » »	60 000 » »	3.5 % » »
100 000 »		2 620 » »	100 000 » »	4 % » »

Rörande skatteplikt för äkta makar och fördelning dem emellan av det för dem gemensamt uträknade skattebeloppet skola stadgandena i 19 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt äga motsvarande tillämpning.

3 §.

Den som eftertaxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1932 skall, om eftertaxeringen därtill föranleder, eftertaxeras jämväl till extra inkomst- och förmögenhetsskatt enligt denna förordning till behörigt belopp.

4 §.

I fall, varom i 29 § 2 mom. och 30 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt sägs, må Konungen förklara, att extra inkomst- och förmögenhetsskatt enligt denna förordning skall för skattskyldig fastställas till högre belopp än gällande bestämmelser eljest skulle föränleda, dock att skatten ej må komma att uppgå till större del, procentuellt beräknad, av det på grundval av träffad överenskommelse eller meddelat beslut fastställda beskattningsbara beloppet, än skatten skulle utgjort av det beskattningsbara belopp, som skulle hava fastställts, om hänsyn ej tagits till överenskommelsen eller beslutet.

5 §.

Där oskift dödsbo jämlikt 24 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt svarar för dylik skatt allenast med tillgångarna i boet eller delägare i skiftat dödsbo allenast för vad av skatten å hans lott belöper och allenast med sin lott i boet, skall motsvarande gälla i fråga om extra inkomst- och förmögenhetsskatt enligt denna förordning.

6 §.

Därest eftertaxering eller annan taxeringsåtgärd enligt denna förordning ifrågakommer, skola de rörande taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt meddelade bestämmelser i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

7 §.

För tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter utfärdas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 januari 1932.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anför:

*Förslag i
statsverks-
propositionen
om extra in-
komst- och
förmögenhets-
skatt.*

I årets statsverksproposition har bland inkomsterna för nästkommande budgetår upptagits »extra inkomst- och förmögenhetsskatt» med ett belopp av 12 miljoner kronor.

Vid anmälan för Kungl. Maj:t av förslag i berörda avseende yttrade jag i huvudsak följande:

»Vad angår den del av det för budgettäckningen erforderliga beloppet, som skäligen bör anskaffas på den direkta beskattningens väg, kunde det ligga nära till hands att föreslå en höjning av det procenttal av grundbeloppen, varmed inkomst- och förmögenhetsskatten uttages. Av huvudsakligen två skäl anser jag emellertid denna väg icke nu böra beträdas. Det synes mig nämligen i rådande ekonomiska läge vara naturligt och riktigt, att å ena sidan det produktiva näringslivet, så långt möjligt är, skonas från nya direkta pålagor, och att å andra sidan från denna beskattning undantagas de inkomsttagare, som hava de lägre och lägsta inkomsterna. Med beaktande av dessa synpunkter och under erinran jämväl om den stegring i beskattning för alla inkomsttagare, som flerstädes i landet blir en följd av höjd kommunal utdebitering, finner jag en ökning av inkomst- och förmögenhetsskattens procenttal mindre ändamålsenlig och förordar i stället åvägbringandet av en fristående direkt beskattning av tillfällig natur, så anordnad att den träffar den skattekraft, som representeras av de högre inkomsterna och de större förmögenheterna, men lämnar fria dels aktiebolag och med dem i huvudsak likställda juridiska personer, dels inkomsttagare, vilkas beskattningsbara belopp understiga 6,000 kronor, motsvarande en genomsnittlig inkomst av något mer än 8,000 kronor. Härigenom skulle den stora mängden av rikets jordbrukare och löntagare undgå att drabbas av skatten. Anmärkas må slutligen, att en efter dessa riktlinjer lagd tillfällig beskattning icke synes vara av beskaffenhet att försvåra en omläggning av den nuvarande inkomst- och förmögenhetsskatten i den riktning, som föreslås av bolagsskatteberedningen i dess i dagarna

avgivna betänkande. Den extra inkomst- och förmögenhetsskatten, vilken förutsättes bli progressiv, kan beräknas inbringa ett belopp av 12 miljoner kronor.»

Den sålunda föreslagna beskattningen har närmare utformats i ett inom finansdepartementet utarbetat förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt, som remitterats till kammarrätten för avgivande av utlåtande ur lag- och skattetekniska synpunkter. I en remissen åtföljande, likaledes inom finansdepartementet utarbetad promemoria hava framlagts skäl för skattens anordning i olika avseenden.

Inom finansdepartementet utarbetat förslag.

Beträffande frågan om vilka skattskyldiga skola träffas av skatten yttras i promemorian:

Vilka skattskyldiga skola träffas av skatten?

»Av departementschefens uttalande framgår, att berörda skatt ej bör träffa aktiebolagen och med dem i huvudsak likställda juridiska personer. Skatten bör följaktligen träffa fysiska personer, med vilka torde böra jämsställas oskifta dödsbon efter såväl i Sverige som i utlandet bosatta personer. Enligt skatteförfattningarna beskattas i vissa fall juridiska personer i stället för vederbörande fysiska intressenter med proportionell skatt. Så är fallet med stiftelser, ideella föreningar, häradsallmänningar, försäkringsföretag m. fl. Eftersom de för dessa juridiska personer gällande skattesatserna avvägs med hänsyn till storleken av den skatt, som kunde antagas genomsnittligen åvila deras fysiska intressenter, därest dessa själva erlagt skatt för ifrågavarande inkomst, kunde införandet av en extrabeskattnings av enskilda personer tänkas föranleda en höjning även av berörda proportionella skattesatser. Då emellertid extrabeskattningen av enskilda personer är avsedd att inträda först om det beskattningsbara beloppet överstiger 6,000 kronor, synes tillräcklig anledning att vid extrabeskattningen medtaga dessa juridiska personer ej föreligga.»

Frågan om den lämpliga avvägningen av den progressiva skatteskalen för berörda skatt utvecklas i promemorian på följande sätt:

Skattens progressivitet.

»Material av betydelse dels för bedömning av den lämpliga utformningen av skatteskalen för en extra inkomst- och förmögenhetsskatt, dels för beräkning av det belopp, som en dylik skatt kan väntas inbringa, föreligger i det betänkande angående beskattning av aktiebolag m. m., som nyligen avgivits av 1928 års bolagsskatteberedning. Vid behandling av frågan om sättet för erhållande av täckning för det belopp, som en lättad i aktiebolagens beskattning väntas medföra, hava även framlagts alternativa förslag till skatteskalor, medförande höjning av inkomst- och förmögenhetsskatten för enskilda personer. Det bör emellertid uppmärksammas, att förutsättningarna för berörda förslag äro andra än de som nu föreligga, i det bolagsskatteberedningens förslag företrädesvis avser att träffa de kategorier inkomstagare, bland vilka aktieägarna särskilt äro till-

finnandes. De inom beredningen utarbetade skalorna beräknas för övrigt ej inbringa så stort belopp, som nu är behövt. Att nu upptaga någon av dessa skalor oförändrad låter sig därför ej göra. Detta hindrar dock givetvis icke, att synpunkter, som i nämnda betänkande framlagts, även nu förtjäna beaktande. Å sid. 218 påpekar bolagsskatteberedningen, att vid en rörlig inkomstbeskattning skatteskalen är mindre elastisk, om den är starkare progressiv. Såsom omständigheter av vikt att beakta vid beskattningens lämpliga avvägning framhåller beredningen därjämte, bland annat, följande:

'Vidare måste beaktas storleken av det sammanlagda skattetrycket av samtliga skatter, som skola bestridas av den skattskyldiges inkomst. Ett sammanträffande av ett flertal progressiva skatter kan nämligen driva den sammanlagda beskattningen till orimlig höjd, ehuru ingen av skatterna ensam för sig synes oskäligt hög. Och en hög beskattning innebär alltid fara för att nödig och nyttig kapitalbildning motverkas, liksom även viljan till skattebetalning därigenom avtrubbas. Höga skatter locka de skattskyldiga att använda större belopp än eljest till avdragsgilla omkostnader, då en sådan användning av inkomsten förefaller dem mera tilltalande än dess avstående till det allmänna i form av skatt. Även andra förfaranden i syfte att undgå skatt bliva då lönande och skattemoralen försvagas.'

I betänkandet hava vidare (sid. 219 o. f.) meddelats uppgifter rörande den nuvarande beskattningens storlek vid maximal belastning. För belysande av det spörsmål, varom nu är fråga, torde dessutom böra meddelas en uppgift rörande den nuvarande maximala skattebelastningen av enskilda personer under förutsättning att vederbörande har allenast inkomst av förmögenhet, vilken inkomst utgör 5 procent av förmögenheten. Av det å sid. 219 i betänkandet återgivna exemplet framgår, att den maximala utdebiteringssatsen för statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för närvarande utgör 23.175 procent av det beskattningsbara beloppet. Förmögenhetsbeskattningen medför under nyss angivna förutsättningar en merbelastning med en tredjedel, d. v. s. siffran 23.175 ökas till 30.9 procent. Om man härtill lägger allmän kommunalskatt å vanligen 6 à 10 procent, så erhålles det resultatet, att den nuvarande maximibeskattningen av inkomst hos enskilda personer närmar sig 40 procent och kan tänkas överskrida denna siffra. Ger förmögenheten lägre avkastning, ökas givetvis skattens procentuella storlek i förhållande till inkomsten. Bolagsskatteberedningen uttalar, att den i olika former förekommande inkomstbeskattningen kan vålla en synnerligen hög sammanlagd belastning av inkomsten. Flertalet av de alternativa skalor, som i beredningens betänkande framlagts, medföra för de högsta inkomster, med vilka praktiskt taget är att räkna, en maximal höjning av nuvarande skatt ej överstigande 3 à 4 procent. Härvid har dock förutsatts, att vederbörande i regel skola i stället indirekt erhålla viss skattelindring genom den minskade bolagsbeskattningen.

Ett maximum av 4 procent för den nu ifrågavarande extra inkomst- och förmögenhetsskatten synes med hänsyn till nu berörda omständigheter ej böra överskridas.»

I promemorian återgives här efter följande, med beaktande av de sålunda angivna synpunkterna utarbetade progressiva skala för en extra inkomst- och förmögenhetsskatt:

Skatteskalans
utformning.

för den del av det beskattningsbara beloppet, som överstiger

6 000 kronor	men icke	8 000 kronor	0.5 %
8 000	»	12 000	1 %
12 000	»	20 000	1.5 %
20 000	»	30 000	2 %
30 000	»	40 000	2.5 %
40 000	»	60 000	3 %
60 000	»	100 000	3.5 %
100 000	»		4 %.

Med tillhjälp av, bland annat, de uträkningar och tabeller, som återfinnas i förste aktuarien, fil. doktorn Tim Janssons åt bolagsskatteberedningen utförda skattestatistiska beräkningar (Statens off. utredn. 1931:41), vilka för nu ifrågavarande ändamål i vissa avseenden inom finansdepartementet kompletterats, har — enligt vad i promemorian meddelas — beräknats, att en efter den angivna skalan anordnad skatt kommer att inbringa 12 miljoner kronor.

Härom yttras i promemorian, bland annat, följande:

»Det torde böra framhållas, att, om ett belopp av ungefär den storleksordning, varom här är fråga, skall kunna erhållas, någon mera avsevärd uttunning av skalan ej är tänkbar. Det är inkomster understigande 100,000 kronor, som beteckna det mest betydelsefulla beskattningsunderlaget. Detta förhållande belyses i någon mån därav, att de två högsta satserna i ovan angivna skatteskala, 3.5 och 4 procent, av vilka dock den förra skattesatsen inträder redan vid 60,000 kronor, tillsammans ej torde inbringa mer än omkring 1 miljon kronor.»

Rörande skattens storlek vid olika inkomstlägen yttras i promemorian följande:

Skattens storlek
vid olika
inkomstlägen.

»Verkningarna av berörda skatteskala, sammanställda med verkningarna av nu gällande progressiva skatter, framgå av följande tablå, vari skattebeloppen för vissa beskattningsbara belopp angivas dels i absoluta dels i procentuella tal. Vid bedömning av skattens verkan å inkomsten bör observeras, å ena sidan att ortsavdrag skett, innan de beskattningsbara beloppen framkommit, och att de taxerade beloppen äro i genomsnitt cirka 2,400 kronor högre än de beskattningsbara beloppen, å andra sidan att de beskattningsbara beloppen kunna i större eller mindre utsträckning repre-

sentera förmögenhetsdel, i vilket fall skatten på inkomsten kan bliva betydligt högre än de angivna procenttalen utvisa.»

Beskattningsbart belopp kronor	Absoluta tal kronor					Procentuella tal				
	Gällande inkomst- och förmögenhetsskatt, 145 %	Kommunal progressivskatt och utjämnings-skatt, grundbelopp	Summa gällande progressiva skatter (= föregående två kolumner)	Extra inkomst- och förmögenhetsskatt	Summa gällande progressiva skatter och extra inkomst- och förmögenhetsskatt	Gällande inkomst- och förmögenhetsskatt, 145 %	Kommunal progressivskatt och utjämnings-skatt, grundbelopp	Summa gällande progressiva skatter (= föregående två kolumner)	Extra inkomst- och förmögenhetsskatt	Summa gällande progressiva skatter och extra inkomst- och förmögenhetsskatt
5,000 ...	218	13	231	—	231	4.35	0.27	4.62	—	4.62
6,000 ...	261	20	281	—	281	4.35	0.33	4.68	—	4.68
8,000 ...	348	33	381	10	391	4.35	0.41	4.76	0.13	4.89
9,000 ...	392	40	432	20	452	4.35	0.45	4.80	0.22	5.02
10,000 ...	435	53	488	30	518	4.35	0.53	4.88	0.30	5.18
12,000 ...	551	80	631	50	681	4.59	0.67	5.26	0.42	5.68
15,000 ...	725	120	845	95	940	4.83	0.80	5.63	0.63	6.26
20,000 ...	1,015	253	1,268	170	1,438	5.08	1.26	6.34	0.85	7.19
25,000 ..	1,378	387	1,765	270	2,035	5.51	1.55	7.06	1.08	8.14
30,000 ...	1,740	520	2,260	370	2,630	5.80	1.73	7.53	1.23	8.76
40,000 ...	2,465	853	3,318	620	3,938	6.16	2.13	8.29	1.55	9.84
50,000 ...	3,335	1,253	4,588	920	5,508	6.67	2.51	9.18	1.84	11.02
60,000 ...	4,205	1,653	5,858	1,220	7,078	7.01	2.76	9.77	2.03	11.80
100,000 ...	8,265	3,787	12,052	2,620	14,672	8.26	3.79	12.05	2.62	14.67
200,000 ...	20,590	10,453	31,043	6,620	37,663	10.80	5.22	15.52	3.31	18.83
400,000 ...	51,040	23,786	74,826	14,620	89,446	12.76	5.94	18.70	3.66	22.36
1,000,000 ...	164,140	60,000	224,140	38,620	262,760	16.41	6.00	22.41	3.86	26.27
1,400,000 ...	243,600	84,000	327,600	54,620	382,220	17.40	6.00	23.40	3.90	27.30

Förordningens detaljer.

Rörande det framlagda förslaget till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt lämnas i promemorian följande motivering:

»Det ligger nära till hands att vid avfattande av en förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt söka en förebild i nuvarande förordning om utjämnings-skatt, vilken utgör en särskild inkomst- och förmögenhets-skatt av statsskatts natur. Olika förhållanden föranleda emellertid till avvikelser i vissa avseenden.

Skatteskalen måste sålunda givetvis införas i själva förordningen. Uttrycklig bestämmelse rörande skatteplikt för äkta makar och om skattens uppdelning på dessa bör meddelas. Vid skatteskalans införande i lagtexten har det syntts lämpligt att använda den uppställning, som av 1928 års bolagsskatteberedning föreslagits för den ordinarie statliga inkomst- och

förmögenhetsskattens vidkommande. Såsom i beredningens betänkande framhålls, är fördelen med nämnda anordning framför allt den, att beräkningarna avsevärt underlättas, därest totala skattebeloppet vid början av varje intervall anges i lagtexten. Lämpligen böra emellertid till hjälp för ifrågavarande skatts debitering utarbetas särskilda tabeller.

I 4 § förordningen om utjämningsskatt meddelas hänvisning till vissa lagrum i förordningen om kommunal progressivskatt. Motsvarighet synes i förevarande sammanhang ej erforderlig till alla de såmedelst givna föreskrifterna. Vad till en början den i 7 § förordningen om kommunal progressivskatt berörda eftertaxeringen angår, är det i och för sig uppenbart, att här, liksom när det gäller den ordinarie statliga inkomst- och förmögenhetsskatten, eftertaxering bör föranleda beskattning med det belopp, som vid 1932 års taxering undandragits beskattning. Någon motsvarighet till 7 § andra stycket är därför ej behöfvlig. 8 § 1 mom. och 2 mom. första stycket i förordningen om kommunal progressivskatt avse åtgärder, som beträffande den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten gälla det beskattningsbara beloppet. Ändring i detta kommer att beaktas vid debiteringen och kommer såmedelst automatiskt att gälla även nu förevarande skatt, varför motsvarighet till sistnämnda lagrum ej bör stadgas. Motsvarigheter till återstående delar av 7—9 §§ i förordningen om kommunal progressivskatt synas däremot böra upptagas i nu förevarande förordning men givas formen av fullständiga bestämmelser och ej, såsom när det gäller utjämningsskatten, av hänvisningar. Åtgärder av taxeringsmyndigheter synas kunna ifrågakomma dels vid eftertaxering, dels vid taxering på grund av dubbelbeskattningsavtal med främmande stater. Att i dylika fall de för taxering till ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatt gällande bestämmelser böra erhålla motsvarande tillämpning är tydligt. Uttryckligt stadgande i dylikt avseende bör emellertid meddelas.

Förordningens tillämpning vid 1932 års taxering gör det önskvärt, att densamma ej träder i kraft vid alltför sen tidpunkt, då redan detta års taxeringsnämnder skola vidtaga av dubbelbeskattningsavtal föranledda särskilda taxeringsåtgärder. Bestämmelserna härom böra emellertid utfärdas administrativt, då de sammanhånga med de rörande dubbelbeskattningsavtalen meddelade tillämpningsföreskrifterna.»

Kammarrätten har i avgivet utlåtande förklarat den av kammarrätten ur lag- och skattetekniska synpunkter verkställda granskningen av det remitterade förslaget ej föranleda erinran.

Kammarrätten.

Min uppfattning i huvudsak av den beskattning, varom här är fråga, har jag angivit redan i finansplanen till innevarande års statsverksproposition. Rörande den utformning, som i det inom finansdepartementet utarbetade förslaget till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt givits åt beskattningens detaljer, kan jag åberopa den motivering, som an-

Departementschefen.

förts i förberörda, likaledes inom finansdepartementet utarbetade promemoria. Blott ett par synpunkter vill jag här tillägga.

Såsom en naturlig utväg att förverkliga det av mig uttalade önskemålet att det produktiva näringslivet, så långt möjligt vore, borde skonas från nya direkta pålagor, har för mig framstått möjligheten att från extra inkomst- och förmögenhetsskatt undantaga aktiebolag och med dem i huvudsak likställda juridiska personer. Jag har därvid åsyftat, förutom aktiebolagen, närmast solidariska bankbolag och ekonomiska föreningar, vilkas inkomster äro föremål för dubbelbeskattning. Det synes böra framhållas, att ett dylikt förslag ej innebär ett obehörigt gynnande av näringslivet i den mån det representeras av nämnda juridiska personer till skillnad från andra näringsidkare. Vad som från dessa juridiska personer utdelas beskattas hos delägarna, vilka sålunda i förekommande fall direkt träffas av skattehöjningen å de utdelade medlen. Vad som genom den föreslagna anordningen undvikas är sålunda en ökning av den merbeskattning, som träffar nämnda juridiska personers inkomster i förhållande till andra, och som måste betecknas såsom en särbeskattning av näringslivet. Tillika undgås skatteökning beträffande de medel, som fonderas hos berörda juridiska personer. Ett dylikt resultat torde från de av mig angivna utgångspunkterna få betecknas såsom önskvärt.

Med understrykande av att extra inkomst- och förmögenhetsskatten är ämnad att vara allenast av tillfällig natur anser jag mig tillika böra framhålla, att det är avsett att verkställa uppbörd av skatten i dess helhet år 1932 och att sålunda ej låta densamma bli föremål för uppdelning på två terminer. En dylik uppdelning skulle förorsaka vissa tekniska svårigheter och synes knappast erforderlig.

Föredragande departementschefen uppläser härefter berörda inom finansdepartementet utarbetade förslag till *förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt* samt hemställer, att förslaget måtte i proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen bifalla, och skall till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Vid protokollet:

R. Borgström.